

SLOVENSKI PRAVNIK.

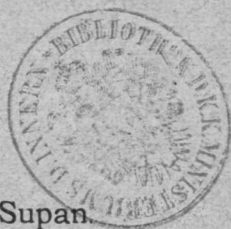

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorna urednika:

Dr. Makso Pirc in dr. Viktor Supan

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

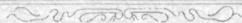
1893.

VSEBINA.

1. O troških za ustanovitev in vzdrževanje javnih ljudskih šol na Kranjskem	33
2. <i>Dr. Stepančič</i> : K vporabi §-a 263. k. pr. r.	36
3. <i>Dr. Fr. Oblak</i> : O razumljivosti, ki je zahtevamo od slovenskih pravnikov (Konec.)	38
4. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo:	
a) Ako stranka podpiše pred pričami besedilo prisege, izrekajoč, da hoče to prisego storiti, smatrati je to za slučaj smrti strankine za jednakoveljavno s ponuditvijo prisege v „species facti“	41
Kazensko pravo:	
a) O pojmu škode po §-u 1. zakona z dne 25. majnika 1883, št. 78 drž. zak.	43
b) Orožniki in finančne straže paznik v službi. (K § u 68. in 81. kaz. zak.)	45
5. Iz upravne prakse.	
O odmeri oprostnine pri neposrednih cesarskih fevdih	46
6. VI. redna glavna skupščina društva „Pravnika“	50
7. Razne vesti	62
8. Pregled pravosodstva	63

O troških za ustanovitev in vzdrževanje javnih ljudskih šol na Kranjskem.

Bremena, katera so se državljanom naložila s preosnovitvijo ljudskega šolstva, so jako občutljiva in v zastopih nekaterih kronovin čujejo se mnogokrat pritožbe, da potrebščine za ljudske šole še vedno rastó.

Zanimljivo bi bilo torej, ako si nekoliko ogledamo zakonske določbe, katere govoré, kdo ima na Kranjskem trpeti troške za ustanovitev in vzdrževanje javnih ljudskih šol. Opozoriti pa hočemo tudi na spremembe, katere so nastale tekom časa gledé faktorjev, koji imajo zalagati troške za ljudske šole.

Troški, kateri naravnost po ljudskej šoli narastó, razdelé se lahko v tri skupine, namreč v troške za napravo šolskega poslopja in za tako imenovane stvarne šolske potrebe, (h katerim spadajo troški za kurjavo, razsvetljava in snaženje šolskih prostorov), v troške za plače učiteljskega osebja in v troške za preskrbljenje onih članov učiteljstva, kateri so postali nesposobni za daljno službovanje, in za preskrbljenje udov in sirot umrlih učiteljev.

O troških za napravo šolskega poslopja in za stvarne šolske potrebe določuje § 62. državnega zakona z dné 14. maja 1869., št. 62. drž. z., da mora v prvej vrsti skrbeti za potrebne ljudske šole občina dotičnega kraja, vender pa ostanejo v veljavi pravno obstoječe dolžnosti in dajatve tretjih osob in korporacij. Deželnemu zakonodajstvu prepustilo se je pa, da določuje, koliko imajo tem troškom pripomoči tudi okraji.

Tudi prepušča § 64. državnega zakona veljavnega za ljudsko šolstvo deželnemu zakonodajstvu, da se ustanové nalašč deželne ali okrajne zaloge, s katerimi se imajo zalagati troški za javne ljudske šole, kolikor posamezne izmed njih nimajo ali ne bi dobile posebnih dohodkov.

Deželni zakon kranjski z dne 29. aprila 1873, št. 21. drž. zak., s katerim se določuje, kako naj se uravna napravljanje, vzdrževanje in obiskovanje javnih ljudskih šol na Kranjskem, ustanavlja pa v tem oziru načelo, da je dolžnost šolske občine napravljati in vzdrževati potrebne ljudske šole. Šolska občina zalagati mora torej vse stvarne potrebe ljudskih šol, kakor tudi plače učiteljskega osebja.

Da se poravnajo ti troški, stekali so se v blagajnico šolske občine vsakorsna darila in volila za šolske namene, in dajatve, opirajoče se na kako ustanovo ali na kateri koli zasebno pravni naslov, šolnina, katera se je plačevala po velikosti in važnosti šole in drugi posebni prihodki za šolske namene.

Ako šolski dohodki niso zadostovali, da bi se ž njimi poplačali troški šolske občine, razpisati se je morala za poravnavo primankleja doklada, katera se je pobirala v mestih z lastno srenjsko postavo ravno tako, kakor druge občinske doklade, zunaj takih mest pa ob enem s priklado za deželne potrebe pri neposrednih davkih. Ako bi bila omenjena doklada presegala 10 odstotkov rednih neposrednih davkov, založiti se je moralo to, kar se je več potrebovalo, iz normalno šolskega zaklada, in ako bi ti dohodki ne zadostovali, iz deželnih pripomočkov.

Deželno zakonodajstvo imelo je torej pričetkoma načelo, da je naloga šolske občine, najnižjega organizma, kateri obstoji z ozirom na ljudsko šolstvo, zalagati ne samo troške za stvarne šolske potrebe, temveč tudi troške učiteljskih plač, in da ima le takrat, ako ne zadoščajo dohodki šolske občine, pripomoči normalno-šolski zaklad, oziroma dežela.

Ker so se pa navajali pomisleki proti temu, da bi se zalagale aktivitetne plače za učiteljstvo po šolske občini, in ker je bilo težavno, da so se morali vsako leto polagati proračuni za vsako šolsko občino deželnemu odboru v ta namen, da so se poizvedeli primankleji, ki so se morali pokriti iz normalno-šolskega zaklada oziroma iz deželnega zaklada, upirati se je začelo kmalu proti temu, da bi se zalagali dotacijski troški po šolske občini. V sesiji deželnega zbora kranjskega, trajajočej med 8. aprilom in 14. majem 1875. l. zahtevalo se je celo, da se imajo zalagati ne samo plače učiteljskega osebja na javnih ljudskih šolah,

temveč tudi troški za stvarne potrebe vseh šol iz deželnega šolskega zaklada (normalno-šolskega zaklada).

Tej zahtevi se sicer ni ustreglo, vendar se je določilo z zakonom z dne 26. oktobra 1875., št. 27 dež. zakonika kranjskega, da prevzame normalno-šolski zaklad izplačevanje aktivitetnih plač za učiteljstvo na vseh ljudskih šolah, zunaj mestnega okraja Ljubljanskega, vse in povsod. Izjema za mestni šolski okraj ljubljanski razveljavila se je z deželnim zakonom za Kranjsko z dne 28. decembra 1884, št. 1 dež. zak. za l. 1885. ter se sedaj plače učiteljskega osebja na vseh javnih ljudskih šolah na Kranjskem plačujejo iz normalno-šolskega zaklada. Ako ne zadoščajo dohodki omenjenega zaklada, določiti je potom deželnega zakonodajstva posebna deželna naklada za normalno-šolski zaklad, znašajoča 10 odstotkov vseh neposrednih davkov (in sicer rednih davkov z vsemi državnimi dokladami). Primanklej, kateri bi se vendar še pokazal pri normalno-šolskem zakladu, pokriti ima se iz deželnega zaklada.

S temi zakoni opustilo je deželno zakonodajstvo prvotni princip ter uveljavilo načelo, da se imajo pokriti dotacijski troški javnih ljudskih šol iz posebnega za vso deželo obstoječega zaklada, da je torej ta skrb nekako skupna zadeva vse dežele.

Kar se tiče meščanskih šol, določil je uže § 33. deželnega zakona kranjskega z dne 29. aprila 1873, št. 21 dež. zak. da je njih napravljanje in vzdrževanje skupna dolžnost vsacega šolskega okraja, ter dalje določil, da ima šolski okraj skrbeti za vse stvarne potrebe meščanskih šol, kakor tudi za plače dotičnega učiteljskega osebja. Ta postavna določba velja še vedno.

Kar se pa tiče troškov za napravo šolskih poslopij, za njihovo notranjo opravo in za stvarne potrebe, velja še vedno preje omenjeni princip, kateri se je določil z zakonom z dne 29. aprila 1873, št. 21 dež. zakonika kranjskega, da se imajo namreč ti troški pokriti po šolskej občini. Ta princip poudarjal se je izrecno v §-u 3. zakona z dne 28. decembra 1884, št. 1 dež. zakonika kranjskega za l. 1885.

— —
(Konec prihodnjič.)

K vporabi §-a 263. k. pr. r.

A vloži po dru. C-ji ovadbo proti B-ju radi razžaljenja časti sè sledečo vsebino: „Dne 8. januarija 1893. l. šla sem sè svojim možem D-jem v gostilno B-jevo, da bi posredovala pri pogajanji o nekej pravdi. Komaj stopim v gostilno, jame B razgrajati, psovati mojega moža, mene pa dolžiti nepoštenega dejanja — — — —, ter zakriči, — ko ga posvarim, naj pazi, kaj govori, — „goljufi ste“. —

Pri glavnej obravnavi dne 17. januarija 1893. l. bili so navzoči stranki in obtožiteljičin zastopnik. Kot priča zaslišana obtožiteljica A potrdi ovadbo ter pristavi, da je B navedenega dne razžalil tudi dra. C-ja s tem, da je, ko mu je rekla, da si je vzela zastopnika dra. C-ja, odgovoril: „No pravega — — — ste dobili.“ Zadnji pristavek se ni vsprejel v zapisnik. Navzoči razžaljenec dr. C. ni zahteval, naj se raztegne razprava tudi na to dejanje, niti si pridržal samostalnega preganjanja. Tudi mož obtožiteljičin, ki je bil kot priča navzoč, ni zahteval, da bi se obsodil obtoženec, ki je z besedami „goljufi ste“ razžalil tudi njega. Druge pravice itak ni imel, ker je uže poprej vedel za razžalitev.

Sodišče obsodilo je B-ja na globo 10 gld.

Še isti dan vložil je dr. C proti B-ju dve novi ovadbi; prvo nomine D-ja (radi besed „goljufi ste“) in drugo suo nomine (radi besed: „no pravega — — — — ste dobili“).

Postopanje o prvi obtožbi ustavilo se je vsled odstopa obtožiteljevega v smislu §-a 46. k. pr. r. — O drugej se je pa vršila nova razprava in obtoženec obsodil vnovič na globo 5 gld. in sicer z uporabo §-a 265. k. pr. r.(!)

B se je torej trikrat obtožil ter dvakrat obsodil. Po mojem mnenji je to protivno besedilu in duhu zakona.

V smislu §-ov 3. in 112. k. pr. r. morajo vse oblasti, katerim je izročeno izvrševanje kazenskega postopka, podučevati udeležence o pomenu in uporabi zakonskih določil. — Samostalnemu kazenskemu sodniku čuvati pa je tudi, da se vedejo pri obravnavi vsi navzoči dostojno; — da ne grdi ali psuje nikdo nikogar ter tudi ne navaja ničesar, kar očitno ne spada k stvari. Sodnik sme v to svrho kaznovati prestopnika uradoma, ali pa

na predlog prizadete osebe. Rzsodek se mora takoj izvršiti, kajti proti njemu ni pravnega leka (§ 235. k. pr. r.) Izvrši pa kedo — izvzemši obtoženca — v sodnici tekom glavne obravnave kaznjivo dejanje — sme se takoj vršiti na predlog upravičenega obtožitelja razprava o tem dejanji, zaslišati se mora obtoženec in priče ter izreči sodba. Pravni leki proti takej sodbi nimajo odložne moči. V svrhu tega postopanja dovoljeno je ali pretrgati glavno obravnavo, ali pa nadaljevati sejo po končanej glavnej obravnavi. (§ 278. k. pr. r.)

Če je pa obtoženec storil med glavno obravnavo ali pa istodobno, bodisi celo pred dejanjem, o katerem se obravnava, še drugo kaznjivo dejanje, o katerem izvé navzoči upravičeni obtožitelj še le tekom glavne obravnave n. pr. iz izpovedeb prič, sme sodnik raztegniti obravnavo in sodbo tudi na to (novo) dejanje, a to le na predlog upravičenega obtožitelja. Privolitev obtoženčeva je pa le potrebna, če ga bi zadela v tem slučaju ostrejša kazen. Ako torej v tem slučaju ne privoli obtoženec, da se raztegne obravnava in sodba, ali če se to ne more vršiti iz drugih razlogov, si mora obtožitelj pridržati pravico samostalnega preganjanja, če hoče da se sploh obtoženec preganja zaradi tega dejanja. Drugače poneha njegova pravica do preganjanja. Če je pa za doščal tem določbam, mora podati svoje predloge v prekluzivnem tridnevnem roku. (§-a 263. in 46. k. pr. r.) Razun iz teh paragrafov razvidi se potreba tega pridržka tudi iz §-ov 57., 320. in 321. k. pr. r. Isto more se tudi posneti iz določeb §-a 56. k. pr. r., ki določuje obtožencu v prid, da se mora v istem času vršiti kazensko postopanje ter izreči jedna sodba o vseh kazljivih dejanjih, kojih se dolži obtoženec. Podpirajo pa ta izrek tudi §-i 34., 35. in 267. k. z. in s temi v tesnej zvezi se nahajajoči § 265. k. pr. r., ki izraža uže po svojem besedilu, da se mora pri izvrševanji kaz. pravnega reda v poštev jemati tudi načela materijelnega kazenskega prava.

Proti tem jasnim predpisom zakona samega ravnalo se je torej v navedenem slučaju — da se ni poslužil upravičeni (zasebni) obtožitelj pri obravnavi mu pristoječe pravice, da si ni pridržal samostalnega preganjanja — pač pa pozneje vložil po-

sebno ovadbo, o katerej se je potem obravnavalo. Proti zakonu se je obsodil obtoženec B vnovič.

B se sicer ni pritožil proti tej novejši sodbi, pač pa bi bilo upravičeno vzrok vložiti ničnostno pritožbo v obrambo zakona.

Dr. Stepničič.

O razumljivosti, ki je zahtevamo od slovenskih pravnikov.

(Konec.)

246. Pri tem obrazcu sem si pri prvem čitanju zapisal opazko: »niti slovensko mišljeno, niti slovensko povedano«. Ta opazka velja (morebiti še bolj glede na kak drug obrazec) tudi za vsak slučaj, kedar hočemo slovenski pravniki slovensko pisati. Ne želim »ad oculos« kazati, kako prav da sem imel, ko sem to opazko napisal, ker zdelo bi se morebiti nekako prerezko; ali vendar je le prav, če slovenskim pravnikom odsvetujem, da bi, kedar slovensko pišejo, nemško mislili in se slovenskimi besedami v nemškem slogu pisali.

V tem obrazcu mej drugim
g. A. Levec piše:

Z odlomkom z dné... št... se je v navedeni pravdi narok, da se dogovorita stranki o veščakih, ki naj bi se imenovala za izvršitev s tukajšnjo medsodbo z dné... št... dopuščenega dokaza z veščaki, katerega je nastopil tožitelj, določil na danes.

Premené le slog,

bi jaz bolj razumljivo pisal:

Z odlomkom z dné... št... se je v navedeni pravdi za danes določil narok, da se dogovorita stranki o veščakih (bolje o izvedencih), ki naj bi se imenovala za izvršitev dokaza z veščaki, ki je bil dopuščen s tukajšnjo medsodbo z dné... št... in katerega je nastopil tožitelj.

249. Izraz »ogledni zapisnik« mi ne ugaja iz uzrokov navedenih k obrazcu 158. Priporočal bi, naj se reče: zapisnik ob ogledu. Tudi izraz »izvid« ni pravi izraz, ker »izvid« (Aussehen) je neslovenskega duha in tudi »razvid« se mi tu ne zdi pravi zaslov. Zaslov: ogled bi se dal za Slovence rabiti, pa še ta bi ne izrekel, kolikor Italijan (gotovo, da po latinskem) izreče z: *viso e reperto*. Bati se moramo Slovenci med svoje izraze jemati nam barske zaslove in rêkla, ki niso »in re« ne tič ne miš, in za vse prihodnje čase kažejo, kakega duhá otroci so bili Slovenci koncem 19. véka, kakor še zdaj kaže Nemcem njih Juristen-Deutsch, da njih

pravniki, če niso »schlechte Christen« so izvéstno »schlechte Linguisten«.

Za »Gutachten« bi rekel: sodba izvédenecv ne pa: »mnenje«, ker sodba, do kamor séga, napravi odgovornega tega, kdor jo izreče, in omogoči, da sodnik, prav tako, kakor se godi glede izpovedeb prič, na podlagi sodbe izvedencev z mirno vestjo razsodi; če bi pa izvedenec le »ménil«, bi sodnik sam, ki ni izvedenec, moral soditi kot izvédenec in razsoditi kot sodnik, kar bi bil opravičen uzrok pobijati dotično razsodbo celo zaradi ničnosti.

250. Tukaj se mi zdi primérno priporočati, da bi se za arhiv reklo: pismarnica, kar bi se popolnoma slagalo s tem, kar sem že k obrazu 188. oménil.

253. Jaz bi nemški izraz »Haupteid«, izraz, ki je tudi od Nemcev le svojevóljno za porabo izbran in v sebi nima primérne zaznamovalne moči, v slovensko ne preslovil z besedama: »glavna priséga«, ampak bi posnemal latinski izraz juramentum litis decisivum ali pa še raje italijanski krajši izraz giuramento decisorio, in bi rekel (po dr. Lavriču): razsodna priséga

Executive Einantwortung = »eksekutivna prisodba« (obrazec, o katerem govorim,) ali pa »eksekutivno prisojilo«, »prisojilni dekret« (dr. Lavrič)? Jaz mislim, da v pravnem jeziku morata biti sodba in razsodba za Urtheil ekskluzivna zaslova, ker najširjega poména, s katerim se označuje rezultat sodnikovega delovanja, in tudi mislim, da tukaj je treba ločiti sodnijsko pismo od blagá, ki se prisodi, in prvo bi jaz imenoval: (prisodilni odlok (dekret), (vender pa ne »prisojilni odlok« ker žival se prisoji (prisvoji), kadar se komu privadi,) nikoli pa bi tega pisma in djanja ne imenoval »prisodba«, — drugo (blago, ki se prisodi) pa bi imenoval prisodilo. Tako bi jaz ta zaslova ločil, ker odlok in dekret se navadno imenuje pismo, v katerem se nahaja to, kar sodnik odločuje, — živilo (Nahrungsmittel), odpravilo (Abfertigungssumme), priženilo (durch die Heirath zugekommener Betrag) i. t. d. pa velikokrat (če tudi ne vselej!) pomenja kako množino, kak znesek ali pa kako materijalno, tudi moralno dobro (materielles, auch moralisches Gut) nikoli pa ne pomenja djanja (katerega bi v našem slučaju s prisoditev zaslovil) ali pa pisma.

Dalje bi jaz mésto percentuvalne pristojbine rekel: odstotna pristojbina, bi ne »storil glavne prisége«, pa bi prisegel razsodno, zanikalno, trdilno, bi rekel: priséžem trdilno priségo in bi koncem razsodbe, ki se nahaja v tem obrazcu, bolj slovensko rekel:

Toženki se tedaj nalaga, da v 3 dnevih potem, ko zadobi ta razsodba pravno moč, gotovo nastopi priségo, ali pa jo zavrne tožitelju, in če tega ne stori, bi se smatralo, da jo je molče zavrnila; — tožitelj pa mora v daljnih 3 dnevih nastopiti priségo, ki se mu je zavrnila in jo dnè, ki se za prisego določi, tudi priseči, ker drugače bi veljalo kot resnično prav nasprotno tega, kar bi imel priseči, in bi se toraj tožba odvrnila.

Razlogi (nagibi po dr. Lavriču) k razsodbi (str. 127) so v popolnoma nemškem slogu pisani in še izvéden pravnik, če tudi nemško in slovensko dobro zna, bo težko razumel take razloge, če pa slovensko dobro zná in nemškega ne zná, ne bo razumel tu rabljenega jezika. Predlagam pri tej priliki le: naj se preslavlja bona fides z: dobra vést, mala fides z: slaba vést, naj se nemški Bestimmung, Anordnung i. t. d. ne preslavlja v slovensko z: »določilom« ampak z: določba, in naj se mesto »zvršitelj« raji reče: izvršitelj.

259. »izrékati sodbo« ni nikakor primérno réklo v civilnih pravadah za: razsojevati; izrekati sodbo bi bilo réklo, ki bi prav preslavljal nemško réklo: das Urtheil sprechen po dovršenem kazenskem ravnanji.

260. »Priséžni zapisnik« mi ne ugaja iz razlogov, katere sem povédal že pri obrazcih 158, 249. Priporočal bi pa, naj se reče: zapisnik s priseženo priségo (ker ta zápisnik hrani rés priseženo priségo sámó, kar priča lastnoročni podpis onega, ki je priségel), ali pa eliptično réklo: zapisnik (ki dokazuje resnico), da se je prisega priséгла, in (ne tako natančno): zapisnik o priseženi priségi.

Konečno jaz omenjam, da največja zavora razvoju našega pravnega jezika je primanklej pri nas obče priznanih

stalnih pravnih zaslovov, kar napravlja zlo, da se v nas večidel more jezikoslovno pravilno in tudi gladko govoriti in pisati, govorjeno in pisano pa se prav po redkem lahko tudi razume kar je prav nevšečno, okorno in kvarno in skoraj tako nadležno,, da bi človek skoraj raje pogrěšal malo pravilnosti v prospěh stalnosti, da ne bi mogel vsak pravnik zase reči: Drugi rabijo druge izraze, jaz pa se izražam po svoje«. Skoraj bi pri teh mislih zagomel: Quos ego! — a tudi sam se moram včasih tolažiti in zagovarjati z besedama: errando discimus!

Dr. Fr. Oblak.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Ako stranka podpiše pred pričami besedilo prisege, izrekajoč, da hoče to prisego storiti, smatrati je to za slučaj smrti strankine za enakoveljavno s ponuditvijo prisege v „species facti.“

(Kasacijska odločba)

Z rzsodbo z dne 28. decembra 1891, št. 10.391 rzsodilo je c. kr. deželno sodišče v Lj. v pravnej zadevi A. D.-a po dru. A. M-u proti I. K-u po dru. I. T.-u zaradi prostosti lastnine od služnosti vodovoda s pr., da se tožbenej zahtevi ugodi le za slučaj, ako tožitelj dožene dokaz po nekej glavnej, v tožbi tožencu zavračno naloženej prisegi. Zoper to sodbo vložil je toženec brezuspešno apelacijo, a pendente appellatione umrl je tožitelj A. D., toženec pa je potem, ko je II. instanca zavrgla njegovo apelacijo, prisego molčé zavrnil. Vsled tega nastopil je prisego pravočasno za umršega tožitelja in deferenta A. D.-a njegov zastopnik dr. A. M. ter, priloživši prošnji prisežno besedilo podkrižano od zamršega tožitelja svojeróčno in v pričo zastopnika in dveh drugih sopodpisanih svedokov zahteval, da naj se spozna glavna prisega, katero je bil delat molčé zavrnil, potrdilno storjeno po tožitelji in deferentu A. D.-u.

C. kr. deželno sodišče v Lj. je to zahtevo zavrnilo ter z odlokom z dne 3. septembra 1892, št. 7912 izreklo, da se prisega, katero je nastopil dr. A. M. v imenu zamršega A. D.-a, ne

spozna za storjeno in da mora tožitelj tožencu povrniti tudi stroške postranske pravde — vse to pa gledé na to, da se glasom §-a 233. o. s. r. oziroma dvornega dekreta z dne 15. julija 1784, št. 317 j. z. z. sme smatrati prisego, katere stranka vsled smrti ne more več položiti, za storjeno le tedaj, če se je stranka k prisegi sodno ponudila ter priseganja ni zavlekla na katerikoli si bodi način, gledé na to, da je v pravdnem spisu obseženo ponuditev k prisegi smatrati kot sodno ponuditev le tedaj, ako je stranka dotični pravdni spis svojeručno podpisala ali pa, če zastopnik stranke dokaže, da ga je stranka v svojeručno podpisanej »species facti« izrecno pooblastila za ponuditev prisege, gledé na to, da je v predležečem slučaju zamrši tožitelj A. D. podpisal oziroma podkrižal besedilo prisege brez vsake pismene pripombe in da torej nedostaje vsake zakonito podpisane pismene izjave, da je tožitelj bil pripravljen prisego pred sodiščem položiti, gledé na to, da podpisano besedilo prisege ni niti pravdni spis, niti »species facti« v smislu §-ov 412., 413. in 414. o. s. r. in da torej nedostaje v predležečem slučaju potrebne formalne podlage za izredno zakonito fikcijo faktične položitve prisege.

Višje deželno sodišče v G. je z odločbo z dne 19. oktobra 1892, št. 9800 zavrnilo rekurz dra. A. M.-a ter potrdilo odlok prve instance in sicer uvažujé, da je propise določujoče, kedaj se ima smatrati prisega vsled smrti k prisegi zavezanega za storjeno, smatrati kot izjemna določila ter je je vsled tega interpretovati najstrožje, uvažujé nadalje, da § 233. o. s. r. in dvorna dekreta z dne 15. julija 1784, št. 317. j. z. z. in z dne 5. marca 1795, št. 222. j. z. z. zahtevajo za tak slučaj, da se je tisti, kateri bi imel prisego storiti, v to sodno ponudil ali pa da je svojega zastopnika izrecno in pismeno pooblastil, naj prisego v njegovem imenu ponudi oziroma nastopi; uvažujé, da v predležečem slučaju ni izpolnjen nobeden teh pogojev, ker tožitelj prisege, katera naj bi se spoznala za storjeno, ni niti sodno ponudil, niti ni podpisal kake izjave, s katero bi bil pooblastil svojega zastopnika, da naj dotično prisego zanj ponudi, oziroma nastopi, in uvažujé končno, da izpovedbe prič take pismene izjave ne morejo nadomestiti, podpis besedila prisege na sebi pa še ne obseza pooblaščenja zastopnika za nastop prisege.

Najvišje sodišče pa je z naredbo z dne 30. novembra 1892. l., št. 13.975 ugodilo, izvanrednemu revizijskemu

rekurzu dra. A. M.-a kot zastopnika A. D.-a, razveljavilo odločbo I. in II. instance in razsodilo, da se dotična prisega proglasi za storjeno po zamršem tožitelji in deferentu A. D.-u, ter prisodilo tudi troške tožitelju.

Razlogi.

Temeljem propisov §-a 233. o. s. r. sme se spoznati prisego, na katero je bilo sojeno, za storjeno tedaj, ako je k prisegi zavezani sicer sodno ponudil prisego, potem pa pred položitvijo in ne da bi je bil sam zavlekel, umrl; temeljem dvornega dekreta z dne 5. marca 1795, št. 222 j. z. z. pristojna ista zakonita veljava sodno nastopljene prisega tudi prisegi ponudenej v »species facti«, katero je pravni zastopnik sestavil po propisih §-ov 412., 413. in 414. o. s. r. in katero je potem stranka svojeročno podpisala. V smislu določil §-ov 1022. in 1025. o. d. z. in 416. o. s. r. sme nadalje zastopnik v to izrecno pooblaščen, nastopiti prisego za stranko s procesualno veljavo tudi še po smrti strankinej. V predležčem slučaju izjavil je tožitelj A. D. glasom soglasne izpovedbe prič dra. A. M.-a, dra. K. T.-a in I. M.-a, potem ko mu je prvi raztolmačil vsebino prisega, da zamore in hoče storiti to prisego, in je v dokaz svoje pripravljenosti podkrižal besedilo prisega, katero so potem podpisali tudi imenovani navzoči kot imenopisec, oziroma kot priče. To postopanje pa je smatrati jednakoveljavnim z izpolnitvijo propisov §-ov 412., 413. in 414. o. s. r. in ker konečno A. D. tudi ni zavlekel priseganja, ter je marveč storil to le nasprotnik I. K., uloživši zoper prvo sodbo apelacijo, so tu vsi pogoji za ugodno rešitev zahteve dra. A. M., da se prisega spozna za storjeno, in soglasni odločbi I. in II. instance zavračajoči to zahtevo, sta zategadelj protizakoniti v tolikej meri, da izzivate uporabo dvornega dekreta z dne 15. februarja 1833, št. 2593 j. z. z.

Kazensko pravo.

a) O pojmu škode po §-u 1. zakona z dne 25. majnika 1883, št. 78 drž. zak.

Z razsodbo c. kr. okrožnega sodišča v R. z dne 18. junija 1892, št. 2742 obsojena sta bila Janez in Marija T. pregreška po §-u 1. zakona z dne 25. majnika 1883, št. 78 drž. zak. in sicer

prvi kot storilec, druga kot sokrivka. Tudi se je razveljavila preprodajna listina z dne 24. oktobra 1891, kolikor se tiče izvršitve eksekucije Jakoba S. in njegovih pravnih naslednikov proti Janezu, oziroma Mariji T.

Vsled ničnostne pritožbe Janeza in Marije T. razsodil je najvišji kasacijski dvor z razsodbo z dne 13. septembra 1892, št. 9704:

Ničnostnej pritožbi ugodi se glede na § 283. kaz. zak. in § 5. zakona z dne 31. decembra 1877, št. 3 drž. zak. ex 1878 v smislu § 281., št. 10 kaz. reda, izpodbijana razsodba razveljavi se v polnem obsegu in odstopi zadeva c. kr. okrajnemu sodišču v K., da ustno obravnava in razsojuje.

Razlogi.

Da se sme smatrati škodo presegajočo 50 gld. in s tem podlago za obsodbo radi pregreška po §-u 1. zakona z dne 25. majnika 1883, št. 78 drž. zak., je prvi pogoj, da tirjatev, katere iztirjanje se je obrezuspešilo, presega znesek 50 gld. in da je odstranjeni izvršbeni predmet vreden nad 50 gld.

Glede prvega pogoja, namreč glede zneska tirjatve prizna pač sodišče, da je iznašala tirjatev ml. Jakoba S. na alimentaciji pri Janezu T. za časa obdolženega prenosa premoženja (dne 24. oktobra 1891) le 36 gld. Vendar obsodi sodišče oba obtoženca krivima za znesek nad 50 gld. in sicer radi tega, ker sta imela obtoženca namen, da obrezuspešita otrokove zahteve na alimentaciji tudi za prihodnost.

Ta nazor je pa pravna zmota, kajti za visokost svote, koje iztirjanje se je obrezuspešilo, merodajen je le čas, ko se je delikt doprinesel, to je čas prenosa premoženja s katerim se je obrezuspešenje izvršilo. Za prihodnost je obstanek zaveze na strani obtoženca Janeza P. negotov, odvisen ni samo od časa, ampak tudi še od mnogih drugih razmer in posebno še od tega, če bode dete, katero mora preživeti, še pri življenji.

Iz navedenega izhaja brez dvoma, da sodišče ni smelo soditi radi pregreška, ampak k večjemu radi prestopka po §-u 1. istega zakona, kajti škoda ne presega zneska 50 gld.

Pa tudi obsodba radi tega prestopka odvisna je od dejanstvenih pogojev. Dokaza teh pogojev pa ni najti v izpodbijanej razsodbi, torej kasacijski dvor ni mogel takoj soditi o stvari.

Prvo sodišče priznava, da so bila zemljišča, katera je obtoženec izročil svoji ženi Mariji T. soobtoženki, preobložena z dolgovi, ki so presegala njihovo vrednost.

Iz tega sledi, da dejanje obtoženčev, katero je podlaga razsodbi, ako ni posebnih okoliščin, ni odvzelo eksekucijskega predmeta upnikom, ki niso zavarovani na zemljiščih, h katerim spada tudi ml. Jakob S., kajti ti upniki bi ne bili dobili plačila pri mogoči prodaji zemljišč z ozirom na prednost zastavnih upnikov.

Razmotrivanja, da tirjatev ml. B. ni silna, ona Marije P. roj. B. (obtoženčeve soproge) še ni zapadla, nimajo upliva na vprašanje, če bi se smeli nadejati plačila iz zemljiščnega skupila drugi kakor zastavni upniki, kajti tudi tirjatve, katere še niso zapadle, pokriti se morajo po svoji prednosti iz skupila.

Važna je le okoliščina, ki se nahaja v razsodbenih razlogih, da bi smel seči upnik Jakob S. oziroma njegov postavni zastopnik tudi po pridelkih zemljišča Janeza P., katero je odstopil svoji ženi, če bi si ne bil obtoženec s predajo premoženja odtegnil vžitka zemljiščinega. V tem oziru pa primanjkuje dokaza o vrednosti pridelkov, katere je odtegnil obtoženec upniku, dokaza o njegovem namenu, da hoče oškodovati z odstopom pridelkov svojega upnika, in dokaza o namenu postavnega zastopnika ml. Jakoba S., da bode zarubil tudi pridelke.

Ker gre torej, kakor prej omenjeno, sedaj le za prestopok po §-u 1. leg. cit., dostojno je za nadaljnjo obravnavo in razsojanje okrajno sodišče.

b) Orožnik in finančne straže paznik v službi. (K §-u 68. in 81. kaz. zak.)

Deželno sodišče v Lj. je z razsodbo z dné 21. septembra 1892., št. 8551 obsodilo Franceta B. radi hudodelstva javne posilnosti po §-u 81. kaz. zak. in prestopka razžaljenja straže po §-u 312. kaz. zak., ker se je sodnemu slugi Matiji K. in orožniku Mihi T. kot v §-u 68. kaz. z. imenovanima osobama, ko sta opravljali svojo službo, v namenu, to spolnjenje ovreti, z dejanskim silovitim loteanjem uprl ter ju z besedami razžalil, in kazen odmerilo po §-u 35. in 82. odst. I. kaz. zak.

Ničnostnej pritožbi državnega pravdnštva proti tej razsodbi ugodilo je kasacijsko sodišče z razsodbo z dne 9. decembra 1892. l., št. 12.739, razveljavilo razsodbo I. instance in razsodilo, da je France B. kriv hudodelstva javne posilnosti po §-u 81. kaz. zak. in prestopka zoper javne naredbe po §-u 312. kaz. zak. storjenih s tem, da je dné 25. avgusta 1892. l. v C-jevej krčmi v Gr. sodnega slugo Matijo K., orožnika Miho T. in Ivana D. in finančne straže nadpaznika Frana F. o priliki, ko je Matija K. vsled sodnega naloga na njegovej osebi hotel zvršiti rubežen, in ga je Miha T. aretoval, hoteč preprečiti to uradno dejanje, z rokama tolkel, se jih z rokama in nogama branil, jih »smrkovce« in »roparje« psoval, Frana F. v desno roko vgriznil in ga poškodoval, — se tedaj sodnemu slugi Matiji K., orožniškemu postajevodji Mihi T., orožniškemu vodji Ivanu D. in finančne straže nadpazniku Franu F. kot v §-u 68. kaz. zak. navedenim osobam, ko so opravljali svojo službo, v namenu, to spolnjenje ovreti, z dejanskim silovitim lotenjem in ranjenjem uprl ter jih z besedami žalil, — in da se zaradi tega obsodi France B. po §-u 35. in 82., odstavek II. kaz. zak.

Razlogi.

Ničnostna pritožba državnega pravdnštva pobija pravosodno razsodbo iz ničnostnega razloga §-a 281., št. 9, a in št. 11 kaz. pr. reda, češ da je sodišče smatrajoč, da se v predležčem slučaju orožniški vodja Ivan D. in finančne straže nadpaznik Fran F. nista nahajala v službi, kršil postavo, in da je bilo odmeriti kazen po II. odstavku §-a 82. kaz. zak., ker je bil upor združen z ranjenjem Frana F.

Trditev državnega pravdnštva, na katero opira ničnostni razlog §-a 281., št. 9, a kaz. pr. reda, sicer nima opore v razsodbenej sentencijski gledé na obtožbeni faktum, v kolikor se tiče Ivana D. in Frana F., zoper katera je takisto merila po obtožencu uporabljena sila, — a iz razsodbi pridejanih in z njo celoskupnih razlogov izhaja, da gledé na nju sodišče hudodelstva po §-u 81. kaz. zak. ni smatralo storjenega in je menilo, da se Ivan D. in Fran F. za časa dejanja nista nahajala v službi.

Kar se tiče v prvo orožniškega vodje Ivana D., opozarja ničnostna pritožba po pravici na § 25. 1. odst. in § 26., 1. in 2. odst.

službenega navodila za c. kr. orožništvo, po katerem je orožništvu »navadna« dolžnost, to je taka, katero mora spolnjevati redno brez posebnega ukaza kakega oblastva, da če moč prepreči storjenje in izvršitev kaznivih dejanj, oziroma, če se nahajajo postavni uveti, (tako če koga na dejanji samem zasači), zapleni prestopnika postave. Orožniški postajevodja se bi bil tedaj naravnost zakrivil zanemarjenja službene svoje dolžnosti, če bi bil križem roke gledal, kako se upira obtoženec sodnemu slugi K. in orožniškemu postajevodji T. Da orožniški vodja Ivan D. ni imel puške, ne šteje, ker sme po §-u 46. navodila, kedar je nevarnost v odlogu, orožnik tudi tedaj službeno postopati, če ima le pobočno orožje.

Pozvan po Ivanu D., ki se je torej nahajal v službi, udeležil se je obtoženčeve ukrotitve tudi finančne straže nadpaznik Fran F. Da ga je pozval, bil je D. upravičen po §-u 14. orožništvene postave z dné 29. svečana 1876, št. 19 drž. zak., kajti po tem določilu ima orožništvo pravico, v izvršitev svojih službenih dolžnostij zahtevati podporo drugih stražništev in posameznih njihovih stražnikov; F. pa je bil po §-u 1. ustavnega in službenega propisa za c. kr. finančno stražo zavezan, da ugodí pozivu, kajti finančna straža mora, kedar jo pozove v to poklicana oblast, pripomoči, da se izvršé naprave za javno varnost.

Po državnem pravdnístvu pobijani nazor sodišča 'prve stopinje je tedaj pravopomoten; zaradi tega pa je bilo razsodbo razveljaviti in obtoženca krivim spoznati hudodelstva javne posilnosti po §-u 81. kaz. zak. ne le gledé na Matijo K. in Miho K., marveč tudi gledé na Ivana D. in Frana F.

Ker je pa bil Fran F. službeno postopajoč po obtožencu telesno poškodovan, odmeriti gre kazen po II. odstavku §-a 82. k. z.

Iz upravne prakse.

O odmeri oprosnine pri neposrednih cesarskih fevdih.

(Nadaljevanje in konec.)

Proti tej odločbi vložila se je pritožba do upravnega sodišča, v katerej se povdarja:

V smislu §-a 15. odst. 4. zakona z dne 17. decembra 1862, št. 103 drž. zak. pridobi fevdni gospod pravico do oprosnine še le z dnevom, ko je postal odkupni razsodek pravomočen — § 25. ibid. določa, da ostanejo do tega trenutka nespremenjene pravice in dolžnosti, ki izvirajo iz zveze med vazalom in fevdnim gospodom za vsako prizadeto osobo. Fevdno razmerje poneha z vsemi iz njega izvirajočimi pravicami in dolžnostmi med navedenima osobama v smislu § 23. ibid. šele takrat, ko je postal odkupni razsodek pravomočen. — Vazalu pripada po bistvu fevdnega prava pravica, da sme uživati stvari, ki so predmet fevda. Glede njih ima tako zvani »dominium utile«. Kako se vrši to uživanje, je quaestio facti, in se seveda spreminja po lastnostih in kakovostih stvari. Pri fevdi, ki obstoje povsem ali vsaj večjidel iz obligacij in na obresti naloženih glavnih (denarnih in mešanih fevdih) izvršuje vazal svojo pravico na ta način, da prejema obresti in sicer toliko časa, da poneha fevdna zveza in ž njo »dominium utile.«

V predležčem slučaju postal je brez dvoma razsodek pravomočen šele dne 30. marcija 1891. l. Torej so bile obligacije, ki se morajo sedaj odšteti kot oprosnina, do omenjenega dne del fevda. Pristojala je radi tega pravica uživanja obrestij vazalu do dne 30. marcija 1891. l. V istem trenutku, ko so ponehale biti vrednosti del fevda, a postale »oprosnina«, ponehala je tudi vazalova pravica uživanja, ter se združilo »dominium utile cum dominio directo« — to je fevdnemu gospodu oziroma erarju ni pristojala samo vrhovna last glede teh vrednostij, temveč tudi pravica uživanja. Od tega dne (30. marcija 1891. l.) šele gredo vsled tega obresti erarju, do tega dne pa vazalu.

Z ozirom na §-a 23. in 25. napominanega zakona je brez pomena, da se plačujejo obresti od državnih obligacij, s katerimi je odšteti oprosnina, postecipate. Pravica do obrestovanja nastane namreč po §-ih 997. in 510. obč. drž. zak. od dne do dne. V smislu §-ov 643. in 519. obč. drž. zak., katere je tu uporabljati per analogiam, se pa mora razdeliti pri prenosu fidejkomisa ali pri ponehanji vžitka med poprejšnjim in novim opravičencem po času trajajoče pravice.

S tem, da se tirja, naj se plačajo obresti do dne 30. marcija 1891. l., kratila se je vazalu v smislu §-ov 23. in 25. zakona z dne 17. decembra 1862, št. 103 drž. z. pristojeca pravica uživanja fevda

oziroma del fevda reprezentujoče »oprostnine« do dne pravomočnega rzsodka.

Finančno ministerstvo ni vložilo ugovora, ter se je odredil dan za javno ustno obravnavo, pri kateri tožnik A ni bil po nikomur zastopan, na dan 27. septembra 1892. l in razglasila se je rzsodba z dne 27. septembra 1892. l., št. 2942, da se pritožba odbije radi nepristojnosti upravnega sodišča.

Razlogi.

— — — — — Upravno sodišče ne more ugoditi pritožbi, ker ne vsebuje izpodbijana naredba finančnega ministerstva po nazorih sodišča nobene določbe, kakor jo ima v mislih § 2. zakona z dne 22. oktobra 1875. l., št. 36 drž. zak. ex 1876. l. Finančna uprava se v njej le izrazi, kaj se mora zgoditi z obrestmi dolžne oprostnine. Spornega vprašanja rzsoditi pa naredba finančnega ministerstva uže radi tega ni mogla, ker spada po §-u 20. zakona z dne 17. decembra 1862, št. 103 drž. zak. izvršitev tega zakona sploh v področje alodijalizacijske komisije, katera se mora v smislu §-a 23. napotka št. 15 dež. zak. kranjskega ex 1871. tudi izraziti, kako in kedaj se mora plačati oprostnina in kako obrestovati. V delokrog finančne uprave spada po §-u 31. navedenega napotka le iztirjevanje oprostnine glede glavnice in obrestij in to le pri neposrednih cesarskih fevdih. Izvršitev je pa tudi v tem slučaju dovoljena le sodnim potom. Ako torej pritožitelj ni bil zadovoljen z rešilom finančne uprave, bi se mu bilo pritožiti le pri navedeni komisiji. Upravno sodišče more soditi le o pritožbah, katere izda z izvršilno močjo in izvršuje upravno oblastvo na podlagi njemu po zakonu pristojee oblasti. Tega pogoja pa tu ni. — — — —

Opomba. Če torej po nazorih upravnega sodišča finančna uprava ni pristojna razsojevati glede obrestij — zakaj se ni razveljavila naredba finančnega ministerstva, s katero je rzsodilo v stvari, ki ne spada v njegov delokrog?! Pri alodijalizacijski komisiji vložila se bode torej prošnja, naj rzsodi v tem vprašanji. O uspehu bomo poročali.

Dr. S.

VI. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

Dne 26. januarija t. l. zvečer vršilo se je v klubnej sobi hotela »pri Slonu« zborovanje VI. redne glavne skupščine našega društva po dnevnem redu, naznanjenem v zadnji številki »Slov. Pravnika«. K skupščini zbralo se je ob 8. uri zvečer 25 Ljubljanskih in vnanjih društvenikov.

I. Zborovanju predsedoval je načelnik gosp. dr. Papež in otvoril skupščino s posebnim ogovorom. Pozdravi navzoče, nariše v kratkih potezah društveno delovanje v prošlem letu. Društvo osnovalo se je pred štirimi leti posebno s tem smotrom, da vzdržuje za naš narod toli potrebni pravni strokovni list. Naše društvo sme v tem oziru s ponosom kazati na svoje delovanje, kajti društvenega glasila tiskalo se je v preteklem letu v 400 izvodov in njegov obstanek je sedaj osigurjen. Drugo važno nalogo postavilo si je društvo, da izda slovensko pravno terminologijo. Akoravno je ta naloga sila težavna, vendar sme društvo upati, da bode skoro doseglo svoj cilj. Društvu pomagali so pri tem od vseh stranij nabiralci pravnih terminov. Ogromno nabrano gradivo uredil in razvrstil je po abecednem redu in nekoliko tudi pomnožil marljivi gosp. Fran Milčinski. Urejevanje pravne terminologije prevzel je strokovnjak in odbornik našega društva g. dr. Babnik, iz čegar poročila se lahko vsakdo prepriča, da bode težavno delo skoro dogotovljeno. Da je društvo moglo tako vspešno delovati pripomogla je v prvej vrsti sloga, katera je vladala mej vsemi društvenimi člani. Društvo zahvaliti ima pa tudi visoki dež. zbor kranjski, kateri je z dovoljenjem izdatne gmotne podpore omogočil, da bode moglo društvo izdati pravno-terminološki slovar. Konečno spominja se načelnik v preteklem letu umrlih društvenikov, namreč gospoda dra. Frana Škofica, okrajnega sodnika v Škofji Loki, vzornega rodoljuba in izvrstnega sodnika ter gospoda dra. Frana Grossa, voditelja okrajnega sodišča v Idriji in jeklenega narodnjaka. Oba prerano umrla bila sta odlična člana našega društva, katera sta tudi na literarnem polji marljivo delovala. Načelnik pozivlja, naj se skupščinarji dvignejo v znak sožalja s sedežev. (Zgodí se.)

Preide se na to k naslednji točki dnevnega reda.

II. Za obolelega društvenega tajnika g. dra. Krisperja prečita odbornik gosp. dr. Babnik poročilo bivšega društvenega tajnika g. dra. D. Majarona. Poročilo slôve:

Slavna glavna skupščina!

Odbor, ki je bil na lanski glavni skupščini izvoljen, da vodi društvo „Pravnik“ v 4. letu njegovega obstoja, nastopil je le nepopoln svoje delovanje. Dva izmed izvoljencev, gg. deželnosodna svétnika Pleško in Vencajz, sta se namreč izjavila, da odborništva ne moreta prevzeti. Kakor je tega odboru žal bilo, vendar ni hotel samo zaradi tega sklicevati glavne skupščine za dopolnilne volitve, nego v prvi seji dne 14. februarija so si ostali odborniki razdelili posle takó, da je bil: načelnikov namestnik g. dr. Ferjančič, tajnik in knjižničar g. dr. Majaron, blagajnik pa g. Gogala. V odsek za društveni list so bili odbrani: gg. dr. Babnik, dr. Krisper in Levec, a uredništvo „Slov. Pravnika“ je bil prevzel g. dr. Majaron. A tudi tekom leta so se v odborovi sredi vršile premembe. Začetkom oktobra meseca ostavil je Ljubljano novoimenovani okrajni sodnik g. Levec, a decembra meseca se je na Dunaj preselil g. dr. Majaron, ki je zaradi tega moral odložiti tajniški in knjižničarski posel v odboru ter tudi uredništvo društvenega glasila. Poslednjega je za ostalo dobo v odboru namestoval g. dr. Krisper, a uredništvo „Slov. Pravnika“ za letošnje leto je odbor izročil gg. drjema. Supanu in Pircu. Vzlic označeni fluktuvaciji je pa odbor mogel opravljati redno svojo službo in sicer posebno zato, ker je bival v Ljubljani vnanji odbornik g. dr. Babnik, tako da so bile seje brez težave sklepčne. Vendar pa se iz tega razvidi, da za slučaje, če po glavni skupščini izvoljenec ne prevzame odborništva ali če se odbornik tekom društvenega leta odpove, treba v društvenih pravilih take določbe, da v dopolnitev odbora ne bode sklicevati velike glavne skupščine, ampak uporabljati kak drugi, preprostejši način. Odstopajoči odbor si usoja danes na to opozarjati, ker utegnejo priti kmalu premembe društvenih pravil na dnevni red.

Ako mi je sedaj čast, da v imenu odstopajočega odbora podam sliko o društvenem življenji in delovanji v prošlem društvenem letu, nanašam se najprvo na lansko poročilo, iz katerega je razvidno, kje smo bili z našimi nalogami pred letom dnij, takó da bode potem lehak odgovor, ali in koliko smo teh nalog izpolnili, ali in koliko smo napredovali.

Omenjati mi je tu pred vsem prve in pglavitne točke našega programa, to je naše društveno glasilo „Slov. Pravnika“. Čast društveni organizaciji in trudoljubivim sodelavcem izpolnil je naš list svoj osmi tečaj. Tiskal se je v 400 izvodih in to, da se oglašajo nanj vedno novi naročniki, najboljši je dokaz, da je list potreben in da čedalje bolj ugaja.

Druga stvar, za katero se društvo naše od svojega početka zanima, je slovenska pravna terminologija. Na lanski skupščini je odbor konstatiral, da so izpiski iz državnih in deželnih zakonov, izpiski, katere

so društveniki skoro dve leti poprej prirejevali, kar se tiče njih vnanje uredbe, skoro popolnem urejeni. Česar je še nedostajalo, to je potem premarljivi g. Milčinski uredil in razvrstil. Na lanski skupščini je pa tudi poročevalec opozarjal, da novega odbora čaka velika skrb, ker dobiti bo moral poročevalca, ki bode po vnanjem urejeno terminologijsko gradivo pretehtal glede notranje vrednosti, je tudi popolnil in o vsem napravil temeljit referat. Z nekako bojzornijo smo gledali v bližnjo bodočnost, ker gotovo ni v naših razmerah lahko dobiti moža, ki bi se mogel izključno posvetiti takemu delu in je tako dovršiti v kar najkrajšem času. Vender pa se je to odboru posrečilo nepričakovano dobro. V prvi seji dne 14. februarja je g. dr. Majaron sprožil misel in nasvet, naj bi društvo pri pravosodnem ministerstvu poprosilo za jednega izmed treh pravosodnih uradnikov šestmesečnega dopusta v ta namen, da uredi naše terminologijsko gradivo za nemško-slovenski pravniški slovár. Ta nasvet je odbor takoj soglasno odobril in potem tudi res vložil obširno obrazloženo dotično prošnjo neposredno do nj. ekscelece gospoda pravosodnega ministra grofa Schönborna. To prošnjo je z vso, priznanja vredno vnetostjo podpiral ustno pri gospodu ministru namestnik društvenega načelnika, gosp. državni poslanec dr. Ferjančič. In res se je zgodilo, da je visoko c. kr. pravosodno ministerstvo z naznanilom z dne 19. majnika 1892, št. 6928 našo prošnjo ugodno rešilo s tem, da je okrajnosodnemu pristavu in našemu odborniku g. dru. Babniku dovolilo šestmesečni dopust v označeni namen. Na ta način je bila ugodna rešitev našega terminologijskega vprašanja zagotovljena. Gosp. dr. Babnik je uže dne 1. avgusta nastopil ta svoj dopust in iz posebnega poročila bode slavna gospoda zvedela, da je društvo po tem potu skoro doseglo smoter, ki si ga je bilo postavilo zastran slovenske pravne terminologije. Odbor mora z veseljem poudarjati da je g. dr. Babnik z največjo vestnostjo porabljal svoj dopust v pristojni namen in čuti se primoranega, da mu za to uže sedaj javno izreka svoje neomejeno priznanje. Na drugi strani pa je odbor tudi komaj čakal prilike, da bi se kolikor moči dostojno zahvalili nj. ekscelenci gospodu pravosodnemu ministru grofu Schönbornu za neprecenljivo uslugo, katero je blagovolil nakloniti našemu društvu, ker je na njegovo prošnjo in v prosepah zvršenja te naše, za slovensko uradovanje velevažne naloge podelil tak dopust. Sicer je uže naš društveni list v svoji 6. številki izražal odkrito veselje naše in udano zahvalo našo na tem dobrohotnem činu gospoda ministra, odbor pa si je pridržal za prvo glavno skupščino priliko, da nasvetuje celemu društvu, naj izrazi svojo zahvalo gospodu ministru. Usodil si bodem torej koncem svojega poročila staviti dotičen odborov nasvet.

Glede priprav za terminologijo je pa še omenjati, da je v prošlem letu in sicer v seji dne 8. aprila deželni zbor kranjski dovolil nam takojšnje izplačilo 500 glđ. podpore, katero je bil v prejšnji sesiji podelil za izdajo nemško-slovenskega juridično-političnega slovarja, ko je dogotovljena. To, da se je imenovani visoki zbor prijazno odzval odborovi

prošnji in uže lani prepustil odboru omenjeno svoto v razpolaganje, odvezlo je odboru skrb glede mnogih troškov, kateri so se v novem stadiji terminologijskih priprav neizogibno pojavljali. Na ta način se je izhajalo, ne da bi bilo treba pritegniti društvenega imetja ali pa celo kredita. Ker pa se je videlo, da bode še mnogo nadaljnih izdatkov, obrnil se je odbor do deželnega zbora kranjskega v jesenski sesiji s prošnjo za novo podporo in kakor znano, odstopil je to prošnjo veleslavnemu deželnemu odboru, da jo reši po svoji previdnosti. V jednom kakor drugem slučaju je naš društveni načelnik g. dr. Papež kot deželni poslanec in odbornik pospeševal društvene težnje s skrbjo, ki zasluži naše priznanje. Visokemu deželnemu zboru, odnosno odboru kranjskemu bodem koncem poročila predlagal v imenu odbora društveno zahvalo.

Upati torej smemo, da bode naš terminologijski slovár tekem novega društvenega leta zagledal beli dan. Potem pa se bode tudi lahko zopet pričelo z izdavanjem slovenskih zakonov v priročni obliki. Lansko leto je slavna skupščina molče odobrila poročilo, v katerem se je nasvetovalo, prestati z izdavanjem zbirke zakonov ter počakati, dokler se po obči terminologiji ne ustanové posamezni termini. Zato pa odbor v prošlem letu ni izdal tretjega zvezka, dasi je gradivo zanj skoro pripravljeno.

O društvenih shodih v preteklem letu, žal, ne morem poročati preugodnega. Odbor je večkrat posvetoval se o tem, da bi bilo sklicati shod, a vedno so mu bile zapreke. In shod, kateri je bil na široki podlagi osnovan, shod namreč v Laškem trgu, ta bil je celó policijski preprečen. Škoda, da ga ni bilo moči dne 18. septembra pr. leta obistiniti! Po predlogu g. dr. Babnika mislil je odbor lanskemu izletu dati značaj pravniškega shoda, na katerem naj bi slovenski pravniki privratar nekako oficijalno označili svoje stališče glede vprašanj, ki nas morajo vse zanimati. Misel ta je našla prijazen odmev v pravniških krogih in to zlasti med spodnještajerskimi slovenskimi strokovnjaki, katerim smo se hoteli lani osebno približati. Bila so uže oglašena predavanja ob aktualnih vprašanjih, bilo je tudi vse potrebno po lokalnem odboru Celjskem urejeno – kar, nekoliko ur pred shodom, dojde odboru od c. kr. okrajnega glavarstva Celjskega odredba, da se prepoveduje zborovanje našega društva na štajerskih tleh. Slavni gospodi je znano, da se je potem v obliki izleta zvršilo, kar se je sploh zvršiti moglo, da se je nam pa poglobitna namera temeljito pokvarila. Znano je tudi, kako se je dozdevno utemeljila prepoved našega zborovanja. Društveni odbor je bil najprvo telegrafično, a potem pismeno pritožbo vložil do c. kr. namestništva Graškega, a ta instanca je le potrdila — prepoved. Vložili smo potem še ministerijalni rekurz, kateri pa do današnjega dné ni rešen. Odstopajoči odbor je prepričan, da slavna skupščina popolnoma odobruje, če se na ta način društvo bori za svoje pravo. Ako se bode tudi v najvišji instanci zakon tolmačil protivno našemu prepričanju, tedaj, mislim, bode naloga bodočega odbora, da stori za to stvar še zadnji korak. In konečno bode za vse slučaje treba misliti na pre-

membo pravil, da se nam niti v najbližnjem času ne bode mogla več preprečiti tista namera, katero smo hoteli zvršiti z lanskim izletom. Prezreti nam pa tudi ni, da je ta afera odmevala celo v našem parlamentu. Državna poslanca gg. dr. Ferjančič in prof. Šuklje, prvi dne 16. novembra v plenarni seji, drugi pa dne 28. novembra v budgetnem odseku poslanske zbornice, — opozarjala sta s krepkimi besedami parlamentarne in vladne kroge na Celjsko prepoved in dosegla utis, ugoden za naše društvo. — Ako še spominam, da je imelo društvo svoj shod dne 5. okt. v Ljubljani za odhodnico odborniku in pravniškemu pisatelju g. Levcu, ki se je kot sodnik preselil v Lož, potem je ta rubrika o lanski kroniki društva „Pravnika“ izpolnjena, izrekam pa nadejo, da se bodo v novem letu društveni shodi vršili bolj pogostem in tudi bolj po sreči.

Kar se tiče posebnih nalog, katere je društveni odbor imel, dobil je na lanski skupščini naročilo, naj skuša dobiti od Čitalnice Ljubljanske v podnajem posebno sobo za društveno čitalnico. V tem pogledu koraki odborovi niso mogli biti uspešni, ker je slavna Čitalnica Ljubljanska uže preje bila se dogovorila z dramatičnim društvom, da mu oddá v porabo postranski sobici. Ostalo je torej tudi lansko leto pri stari društveni sobi, kjer je bila shranjena knjižnica in kjer se je tudi do septembra meseca urejevalo gradivo za terminologijo. Koncem decembra pa se je opustila ta soba in knjižnica se je shranila v Ljubljanski Čitalnici, ker je v to prijazno dovolil njen odbor. Vprašanje zastran bralne sobe pa je moralo ostati nerešeno.

Tako bi bil torej pri kraji s poročilom, kakó so se v prošlem letu dovrševale občne in posebne težnje našega društva. Lahko si rečemo, da je tudi zadnje leto društvo „Pravnik“ opravičilo svojo eksistenco in zaslužilo priznanje slovenskih pravnikov. Zadoščenjem tudi poudarjam, da mu je ostalo zvesto staro število društvenikov. Žalostjo pa moram spominjati, da je smrt lansko leto večkrat posegla v vrste naših društvenikov. Osobito nam je ugrabila dva verna prijatelja našega društva in bistroumna sotrudnika našega glasila: gg. dra. Ivana Grossa in dra. Frana Skofiča. Naš list je uže obema tema pokojnikoma izkazal zasluženost čast, popisavši njune literarne zasluge in možke čednosti, tudi se je odbor po deputaciji udeležil njunega pogreba ter sicer pokazal, da društvo „Pravnik“ žaluje zaradi njune izgube.

Završujé svoje poročilo, prosim sl skupščine, naj blagovoljno je odobri ter tudi pritrdi naslednjim odborovim nasvetom:

I. Društvo „Pravnik“ po svoji denašnji glavni skupščini izreka udano in toplo zahvalo nj. ekscelenci gospodu pravosodnemu ministru grofu Schönbornu, da je blagovolil podeliti na odborovo prošnjo sodnemu uradniku dopust za urejevanje terminologijskega gradiva, ter naroča bodočemu društvenemu odboru, da kar najdostojnišim potem obvesti gospoda ministra o tej društveni zahvali.

II. Društvo „Pravnik“ po svoji denašnji glavni skupščini izreka udano in toplo zahvalo visokemu deželnemu zboru, odnosno veleslavnemu deželnemu odboru kranjskemu za gmotno podporo, podeljeno društvu za pripravo nemško-slovenskega pravno-terminologijskega slovarja, ter naroča bodočemu odboru, da o tej zahvali najprimerišim potem obvesti velesl. deželni odbor kranjski.

Skupščina vzame to poročilo odobrujoč na znanje.

Predsednik da na glasovanje odborova nasveta, katera se sprejmeta soglasno.

C. kr. deželnega sodišča svetnik g. K. Plešk o izraža na to željo, da bi tudi za društvo »Pravnik« v »Narodnem domu« v Ljubljani, kjer bodo združena vsa narodna društva, odkazali se primerni prostori. Vpraša torej odbor, če je v tej zadevi že kaj ukrenil in če se to še ni zgodilo, naj se prične v tem smislu dogovarjati z odborom društva »Narodni dom«.

Odbornik g. Ivan Gogola izjavi na to, da se je odbor o tem že posvetoval ter da je tudi ukrenil odbor društva »Narodni dom«, da dobi društvo »Pravnik« v bodočem »Narodnem domu« svoje lastne prostore. (Dobro!)

III. G. dr. Janko Babnik poroča o stanju pravno-terminološkega dela. Njegovo poročilo slove:

Slavna skupščina!

Dobrovoljni sodelavci — rodoljubni slovenski pravniki — ki so se odzvali pozivu društvenega odbora ter prevzeli izpisovanje državnega in kranjskega deželnega zakonika za nameravano novo izdajo nemško-slovenske pravne terminologije, nabrali so ogromno gradivo, katerega ne cenim previsoko, če rečem, da je po moji sodbi okoli 45.000 listkov, na katerih je ta material zapisan. Za kritično ureditev tega ogromnega gradiva treba je bilo moči, ki se zamore izključno temu delu posvetiti in štejem si v posebno čast, da je slavni odbor mojo malenkost v ta namen izbral in mi izposloval pri visokem c. kr. pravosodnem ministerstvu šest mesečni dopust.

Moja naloga je bila: „da pregledam in uredim gradivo, katero je nabrano za slovensko juridično politično terminologijo“ (Slov. Pravnik I. 1892., str. 190) „ter sestavim poročilo, o katerem bode sklepati posebni enketa“. (Slov. Pravnik I. 1892., str. 92.) Po besedah ukaza ministrovega z dne 19. maja 1892., št. 6928 dovolil se mi je dopust „zum Zwecke der Sichtung, Ausscheidung und Ordnung des schon gesammelten Materiales für die deutsch-slovenische juridisch-politische Terminologie.“

Ko sem dne 1. avgusta 1892. nastopil svoj dopust ter začel izročeno mi delo, pa ni bilo gradivo več le skupina toliko in toliko listkov, ampak izvršeno je že bilo važno in zelo utrudljivo predhodno delo, listki so bili že lepo alfabetički urejeni. To pri tako ogromnem, od več kot 40 raznih ljudij doposlanem gradivu ni majhno delo. Izvršil je je c. kr. avskultant gospod Fran Milčinski, ki si je že s tem stekel za našo terminologijo velike zasluge. (Živio!) On je pa še več storil. S pripomočjo češke, od šestorice višjesodnih svetnikov v Pragi l. 1887. izdane terminologije je on nabrano gradivo tudi glede njegove popolnosti pregledoval in do črke G dopolnil.

Razun onih mnogih dobrovoljnih sotrudnikov, ki so izpisovali zakonike, zahvaliti moram torej posebno še gospoda Milčinskega, da mi je bil dal za moje delo že urejen material na razpolaganje.

Ko sem se jaz lotil dela, bila mi je prva skrb, popolniti nabrano gradivo v tem oziru, da spravim vanj vse nemško, v pravno terminologijo spadajoče besedje, katerega še ni bilo v njem. Primerjal sem torej listke z našo staro, žal premalo rabljeno terminologijo iz l. 1853., z že omenjeno in še neko drugo nemško-češko terminologijo, katero je izdal še-le letos Jan Nečas, ter s kazali v raznih znanstvenih delih in trudil sem se na ta način material popolniti kolikor mogoče. Pri tem delu sem kmalu opazil, da so izpisovatelji — večinoma, da ne rečem izključno, sodniki, odvetniki in notarji — izpisovali v prve vrsti tudi le judicijelne termine, da mi pa v davčni in v upravni stroki mnogo manjka — nedostatek, kateri nahajamo sicer tudi v nemško-čeških pravnih terminologijah. Skrbeti mi je bilo torej, da popolnim gradivo v teh strokah. Ker sem pa tudi uvideval, da terminologija praktičnim potrebam, katerim naj služi, ne zadosti s tem, če podaje le-to, kar je moči dobiti iz zakonov, ampak je zelo važno, da pridejo v terminologijski slovar besede, katere je rodila živa praksa in katere so se vsled tega tudi med narodom uže kolikor toliko udomačile, zdelo se mi je najprikladnejše, da se obrnem do praktikov v posameznih strokah, ki so po svojem poklicu primorani slovenski uradovati — gotovo najkompetentnejši, podati nam za terminologijo živi jezik prakse v dotičnej stroki. V mojo veliko radost so naprošeni gospodje tudi drage volje moji prošnji ugodili ter so mi dosedaj doposlali: davčni kontrolor gosp. Josip Ivančič v Ljutomeru zelo skrbno izbrane, v davčno stroko zasekavajoče termine, katere je sestavil na podlagi Manzove izdaje zakonov o posrednih in neposrednih davkov. Poslal je nadalje okrajni komisar gospod Alfonz Pirc na Krškem termine, zadevajoče deželno kulturo, posebno gozdno pravo in vladni koncipist gospod Fran Župnek v Logatci je izpisal termine, zadevajoče vodno pravo. (Živeli!) Tudi termini iz obrtnega prava so mi obljubljeni in pričakujem dotično poslatev vsak čas.

Na ta način sem si osigural, da dobodem za našo terminologijo precej popolen material — pri vsakdanji rabi knjige se bode vkljub temu še to in ono pogrešalo, za absolutno popolnost ne morem jamčiti, to pa smelo trdim, da ni dosedaj za nobeden slovanski jezik pravne termino-

logije, ki bi glede popolnosti nemškega, v nji zadržanega besedja dosegla gradivo, katero je na razpolaganje za našo terminologijo — in lotil sem se potem dokončnega urejevanja in določevanja. Vzel sem besedo za besedo, se odločil za to ali ono, pridejal, kjer se mi je zdelo potrebno, še varijante, katere sem dobil in potem vse prepisoval v obliki, da je rokopis pripraven za tiskarno, ob enem pa urejen tako, da je moči pri poznejšem pregledovanju vse, kar bode potrebno, prenarediti oziroma dodati, ne da bi bilo treba vnovič prepisovati. Na ta način bode tekom meseca marca t. l. prvi načrt slovarja v rokopisu dogotovljen.

Takšen, kot je, pa se ve še ne more v tisk, kajti to je konečno vender le delo pojedinca in ne more za se reklamovati kot tako nobene avtoritativne veljave. Premišljeval sem zbog tega mnogo o tem, kaj naj se nadalje godi s tem rokopisom, kedo in kako naj ga presoja in v prepirnih vprašanjih konečno določuje.

Namen naše terminologije je, spraviti jednoto v našo pravniško pisavo. Merodajna naj bo vsem. Najvažniše se mi zdi torej, spraviti v sklad jezik slovenske pravniške prakse z jezikom državnega zakonika in narobe. To, kar praksa vseobče rabi, naj se brez pomislekov vsprejme v slovar („nam diuturni mores, consensu utentium comprobati, legem imitantur“), ob enem pa je jemati v poštev jezik v uradnih slovenskih izdajah zakonov. Terminologija naša naj bo v prihodnje slovenski praksi in prirejevalcem slovenskih uradnih izdaj zakonov nekako to, kar je v pandektih poglavje „de verborum significatione“.

Te misli bile so mi povod, da sem se skušal zjediniti najprvo z urednikom slovenske izdaje državnega zakonika gospodom drom. Karlom Štrekeljem. Imenovani gospod je bil tako ljubeznjiv ter vstregel moji prošnji in zatorej mu pošiljam, kar imam izgotovljenega, v pregled. On mi naznanja svoje pomisleke, o tem si bodeva še dopisovala, da se zjediniiva, in na ta način upam pripraviti rokopis terminologije, o katerem smem reči: kar se tukaj podaja, je jezik, so termini, kateri se rabijo in bodo v prihodnje rabili pri uradni slovenski izdaji državnih zakonov. Ni ga, po mojem mnenju, za jednako delo iz stališča praktičnega pravnika ugodnejega vspeha, kot bode, ako ga dosežem, ta.

Pri vsem tem pa še ostane mnogo besed, o katerih bi rad slišal mnenje slovenskih pravnikov in jezikoslovcev. Take besede si zapisujem posebej in nameravam jih, tiskane na posebnej poli, razposlati slovenskim pravnikom in jezikoslovcem s prošnjo, naj to polo pregledajo in s svojimi opazkami meni vrnejo. Na podlagi teh podatkov lotil se bom potem konečnega določevanja še tistih, v tej poli zadržanih besed, katere sem označil za prepirne in upam, da dokončam to delo meseca maja t. l.

Početkom meseca junija bom torej menda zamogel predložiti slavnemu odboru svoj rokopis, v katerem bodo vestno uporabljeni pripomenki gospoda dra. Štrekelja kakor tudi odgovori, katere dobim od slovenskih pravnikov in jezikoslovcev na doposlano jim polo, in stvar slavnega od-

bora bode potem ukreniti, kaj naj se zgodi nadalje s tem rokopisom, preden ga odda tiskarni.

Poročilo vzela je skupščina z glasnim pritrditvijo na znanje.

Načelnik gosp. dr. Papež naglašja točno in uspešno delovanje gosp. dra. Babnika ter predlaga, da mu glavna skupščina izrazi svojo toplo zahvalo za njegovo trudapolno delo, čemur zbor živahno pritrdi.

IV. Blagajnik gosp. Ivan Gogola poroča:

Slavni občni zbor!

S predležečim poročilom predložim račun o dohodkih in izdatkih društva „Pravnik“ v Ljubljani v pretečenem letu 1892. —

I. Dohodki.

1. Društvenina in naročnina za društveno glasilo v znesku	1321 gld. 20 kr.
2. Prispevek deželnega zbora kranjskega k izdaji nemško-slovenske-pravne terminologije vsled ukaza deželnega odbora z dne 18. maja 1892, št. 4166	500 " — "
3. do konca leta 1892. natekle obresti in sicer od popolnoma realizirane knjižice št. 102	21 " 05 "
in od knjižice št. 2880	18 " 89 "
4. društvu darovana nagrada sotrudnika g. dr. V. Supan	28 " 90 "
Skupaj	1890 gld. 04 kr.

II. Izdatki.

1. Odpraviteljci društvenega glasila pri Narodni tiskarni	5 gld. — kr.
2. naročnina na „Jurid. Blätter“	5 " 05 "
3. preveč plačana društvenina gospoda F. Kernek, katera se mu je vrnila	5 " 05 "
4. nagrada uredniku in sotrudnikom	676 " 23 "
5. stanarina za društveno sobo	36 " — "
6. snaženje in kurjava sobe	16 " 42 "
7. dopisnice, prepisi, telegrami, poštnine in koleki in sicer gosp. predsedniku	2 gld. 16 kr.
gospodu tajniku	10 " — "
in gospodu blagajniku	4 " 99 "
	17 " 15 "
8. pismonošema za novo leto	2 " — "
9. izterjevalcu ljubljanskih društev in naročnin	5 " — "
10. za deželni zakon	— " 37 "
Odnos	768 gld. 27 kr.

	Prenos . . .	768 gld. 27 kr.
11.	povernem gosp. dru. Juriju Hrašovec v Celji troške priprave za društveni izlet v Laški trg	10 „ 47 „
12.	dva kuverta nedošlih članov	6 „ — „
13.	venec umrlemu dr. Škoficu v Škofji Loki	12 „ 45 „
14.	tisek, papir in odprava društvenega glasila	642 „ 52 „
15.	za terminologijo:	
	a) sotrudniku g. Milčinski za pred- priprave	56 gld. — kr.
	b) uredniku gosp. dr. Babniku	400 „ — „
	c) za napravo 31 škatlic in police	12 „ 37 „
		<hr/> 468 „ 37 „

Vse skupaj . . . 1908 gld. 08 kr.

Ako se ti izdatki primerjajo z dohodki 1890 „ 04 „

pokaže se primanjklaj 18 gld. 04 kr.

beri: osemnajst goldinarjev 4 kr., kateri se pokrije z blagajnično gotovino iz računa pro 1891., katera je znašala 316 gld. 12 kr.

Ako se iz te gotovine pokrije ta primanjklaj 18 „ 04 „

ostane v blagajnici koncem leta 1892. gotovine 298 gld. 08 kr.
katera je naložena v mestni hranilnici ljubljanski na hranilni knjižici št. 2880.

III. Društveno premoženje.

1. Blagajnična gotovina koncem leta 1892. 298 gld. 08 kr.

2. zaostanki društvenin in naročnin 294 „ 50 „

Skupaj 592 gld. 58 kr.

3. nekaj knjig, časopisov in sobne oprave.

Konečno prosim:

Slavni občni zbor blagovoli predležeči račun na znanje vzeti in **novemu odboru naročiti, da izkazane zaostanke primernim potom izterja.**

Blagajnikovo poročilo odobri se brez razgovora.

Gospod I. Kušar naglašja zasluge, katere si je stekel za društvo gosp. dr. Danilo Majaron kot društveni tajnik in urednik društvenega glasila, katera posla je opravljal štiri leta z izredno trudaljubivostjo. Predlaga torej, da se mu izreče za njegovo delovanje društvena zahvala in ga o tem obvesti.

Skupščinarji pritrdi temu nasvetu z glasnim odobravanjem.

Gosp. dr. Munda predlaga, naj se izreče društvena zahvala tudi gospodu dru. Karolu Štrekelju za njegovo ljubeznjivost, ker je obljubil urednika pravne terminologije gosp. dr. Babnika podpirati z obilnim svojim znanjem.

Zbor živahno pritrdi temu nasvetu.

V. Gosp. dr. Munda poroča v imenu preglednikov računov, da se zlagajo blagajniški računi z vsemi bilježki ter samo obžaluje z gosp. blagajnikom, da so zaostanki na naročnini in društvenini tako veliki. Predlaga, da se podeli blagajniku in vsemu odboru absolutorij ter izreče zahvala gosp. blagajniku za točno in truda-polno opravilo blagajnice. — Vsprejeto jednoglasno.

VI. K volitvi novega odbora ogłosi se načelnik gospod dr. Papež in izjavi, da je bil štiri leta društveni načelnik ter je posebno ponosen na to, da je terminologijsko delo skoro dokončano. Obžaluje pa, da zaradi preobilih drugih poslov ne bi mogel več vsprejeti nove volitve, posebno ker ne bi mogel več predsedovati društvenim večerom in vendar ima društvo tudi smoter, da prireja redno, posebno jeseni društvene večere.

Skupščina vzame to izjavo obžalovaje na znanje.

Na predlog člana g. dra. Stora imenuje gosp. načelnik skru-tinatorjema gg. dra. Vilfana in I. Kušarja. Na predlog člana gosp. dra. Tavčarja vrši se najprvo volitev načelnikova in na to volitev 10 odbornikov.

a) Pri volitvi društvenega načelnika za l. 1893. oddalo se je 24 glasovnic. Izvoljen je bil gosp. dr. Andrej Ferjančič (s 17 glasovi. Gosp. dr. Papež dobil je 5 glasov, gg. dr. Munda in dr. Tavčar po 1 glas.)

b) Pri volitvi odbornikov oddalo se je 25 glasovnic in bili so izvoljeni gg. dr. Janko Babnik, c. kr. sodni pristav (s 23 gla-sovi), Ivan Gogola, c. kr. notar (s 23 glasovi), dr. Val. Krisper (z 18 glasovi), Mat. Zamida, deželni svetnik (s 13 glasovi), Fran Milčinski, c. kr. avskultant (s 16 glasovi), dr. Makso Pirc, od-vetni kandidat (s 16 glasovi), vsi ti kot Ljubljanski odborniki; kot vnanji pa gg.: dr. Jurij Hrašovec, odvetnik v Celji (s 25 glasovi), dr. Danilo Majaron, odvetni kandidat na Dunaji (s 24 glasovi) in Bogdan Trnovec, c. kr. dež. sod. svetnik v Trstu (s 25 glasovi). (Gosp. dr. Tavčar dobil je 12, g. dr. Stor 11, g. dr. V. Supan 10, g. c. kr. notar Plantan 8, g. dr. Triller 7 glasov, g. dr. E. Gutman 4, g. dr. Papež in g. dr. Žitek po 3 glasove, g. dr. Kavčič 2 glasova, g. dr. Hudnik in g. c. kr. notar Viktor Globočnik po 1 glas.)

Ker je bilo torej izvoljenih z nadpolovično večino samo 6 Ljubljanskih odbornikov, bilo je treba ožje volitve, ki se je vršila, ker so se gg. dr. Tavčar, dr. Stor, c. kr. notar Ivan Plantan in dr. Triller izjavili, da volitve nikakor ne morejo sprejeti, mej g. drom. V. Supanom in g. Emilom Gutmanom. Pri ožjej volitvi oddalo se je 23 glasovnic in je bil izvoljen odbornikom gosp. dr. Viktor Supan, odvetni kandidat (s 15 glasovi). (G. Emil Gutman dobil je 4 glasove, 4 oddane glasovnice bile so neveljavne.)

Takoj po dovršeni volitvi zahvali društveni član gosp. Karol Pleško dosedanjega načelnika gosp. dr. Papeža, naglašajoč velike zasluge, ki si je stekel za društvo povsodi in neumorno delujoč za društvene smotre, kar je g. govorniku kot bivšemu odborniku najbolj znano.

Vsi skupščinarji govornikovim besedam živahno pritrjujejo.

VII. Na predlog člana g. dra. T a v č a r j a bila sta preglednikoma računov za leto 1893, z nova izvoljena z aklamacijo gg. dr. Jernej Zupanc, c. kr. notar in dr. Fran Munda, odvetnik, oba v Ljubljani.

Novoizvoljeni načelnik g. dr. Andrej Ferjančič zahvaljujoč se za volitev, naglašá še jedenkrat zasluge dosedanjega načelnika g. dra. Papeža, kateri je načeloval štiri leta, ko društvo še ni bilo konsolidovano ter se je, posebno pričetkom, gledalo od vseh strani z nejevoljo in se imelo boriti z marsikaterimi ovirami. G. govornik izreče torej še jedenkrat v imenu vsega društva zahvalo dosedanjemu načelniku. (Živo pritrjevanje.)

G. dr. Papež zahvaljujoč se za priznanje, katero se mu je danes opetovano izreklo, zagotavlja, da hoče ostati tudi nadalje zvest član društva, katero bode vedno podpiral z vsemi svojimi močmi.

VIII. K točki posameznih nasvetov oglasi se g. dr. K o t n i k ter razlagajoč, kako se skuša v novejšem času pri sodiščih zopet utihotapiti nemško uradovanje na ta način, da se napravljajo nemška uradna poročila in rešujejo poročila c. kr. notarjev kot sodnih komisarjev v zapuščinskih zadevah v nemščini, ter opiraje se na to zapuščinska razprava konča z izdajo nemške prisojilne listine, naroča novemu odboru, naj skuša ustaviti to počenjanje. G. Ivan Gogola pa izjavlja, da se društvo »Pravnik« kot znanstveno in strokovno društvo pač ne more lahko poprijeti te zadeve in pozivlja skupščinarje, naj blagovolé naznaniti vse jednake slučaje

odboru »Slovenskega društva«, katero se bode pritožilo na pristojnem mestu. S tem strinja se tudi g. dr. Kotnik. G. dr. M. Pirc nasvetuje, naj odbor pregleda knjige nahajajoče se v zapuščini g. dr. Škofica in naj nakupi, ako se mu vidi umestno, nekatere za društveno knjižnico, čemur skupščina pritrdi.

Gospod načelnik zaključi na to 2 uri trajajoče zborovanje.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. februarija 1893.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Na glavnej skupščini, vršivšej se dne 26. januarija t. l., o katerej poročamo na drugem mestu, izvoljeni odborniki sešli so se dne 29. januarija t. l. v prvo sejo, da so si razdelili področja. Izvoljen je bil: načelnikovim namestnikom g. dr. Valentin Krisper, tajnikom g. dr. Makso Pirc, blagajnikom g. Ivan Gogala, knjižničarjem g. Fran Milčinski in v odsek za društveni list: g. Mat. Zamida, g. dr. Babnik in g. Fr. Milčinski. — Odbor ukrenil je nadalje potrebno, da se izvrše sklepi glavne skupščine, ter se posvetoval o nekaterih gospodarskih zadevah.

— (Odlikovanja.) Presvetli cesar podelil je velezaslužnemu predsedniku kranjske notarske zbornice, g. dru. Jerneju Zupancu viteški križec Fran Josipovega reda. Slavljencu čestitali so ob tej priliki od vseh strani. Tudi naše društvo poklonilo se mu je po svojem predsedniku g. dru. A. Ferjančiču ter mu čestitalo na Najvišjem odlikovanju.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: Deželnega sodišča svetnik Rudolf Ullepitsch pl. Krainfels v Novem mestu višjim deželnosodnim svetnikom v Gradci; okrajni sodnik v Mariboru Oton pl. Fladung deželnega sodišča svetnikom pri okrožnem sodišči v Celji; praktikanta deželnega sodišča v Gradci Karol Kočever in Silvin Hrašovec avskultantoma za Štajersko; koncipist Ivan Lauter policijskim komisarjem na Dunaji; notarski kandidat Matevž Bežan notarskim substitutom v Trebnjem. — Premeščena sta okrajni komisar v Novem mestu Ivan Tekavčič v Ljubljano in okrajni komisar v Ljubljani Anton Klein v Novo mesto; avskultant Fran Jagodic s Kranjskega na Koroško. — Upokojen je sodniški pristav Franjo Čuček v Ljubljani. — Izstopil je iz državne službe Janko Jamšek ter ustopil kot odvetni kandidat v odvetniško pisarno g. dr. Stora v Ljubljani. — V Celovci odprl je odvetniško pisarno dr. Josip Krainz.

Pregled pravosodstva.

13. § 115. obč. drž. z. govori sicer o tem, da prosita oba zakonska, naj se razveže zakon radi nepremagljive zopernosti, — ne zahteva pa, da bi morala biti zopernost obestranska. Tudi ni treba dokazati, da onemogoči nepremagljiva zopernost jednega zakonskega druga zakonsko življenje, če se tudi ne nahaja pri drugem, ali vsaj ne v tej meri. Ako poprosita torej zakonska za razvezo zakona iz navedenega razloga, potem pa, ko se jima je dovolila za leto dni le ločitev od mize in postelje, poprosi le jeden izmed njiju za definitivno razvezo, drugi se pa temu protivi (češ, od njegove strani ni več napominanega razloga) ne ovira to, da se prošnji ugodi in zakon razveže.

R. z dné 17. novembra 1892, št. 12.086. J. B. št. 3 ex 1893.

14. Pravica do stanovanja, izgovorjena ženski, dokler bo „brez otrok in samskega stanu“ ne poneha, če porodi nezakonskega otroka. Izraz „brez otrok“ se po namenu takih dogovorov ne more tolmačiti v tem smislu, da izgubi pravico do stanovanja kot kazen pregreška, temveč ostane pravica nespremenjena, če le preskrbi nezakonska mati otroku drugo stanovanje.

R. z dné 7. decembra 1892., št. 14.001. J. B. št. 6 ex 1893.

15. Pravica tirjati najemnino nastane uže v trenutku molče nadaljevane najemne pogodbe; zakonita zastavna pravica najemodavca pa v trenutku, v katerem se prenesó *invecta et illata* v najete prostore. Zastavni popis pohištva ima samo namen, dognati za časa tožbe se v stanovanji nahajajoče stvari, ter je brez prejudica za glavno pravdo. Če je torej najemodajalec vložil tožbo gledé še ne zapale najemščine, sme se za njo vršiti zastavni popis pohištva v smislu § 1001. obč. drž. zak.

O. z dné 6. decembra 1882, št. 14.333. G. Z. št. 5 ex 1893.

16. Bala je del dote (§ 1228. obč. drž. zak.) Mož torej ni zavezan vrniti jo pred dovršeno ločitvijo zakona. Žena, ki zapusti samovlastno moža, ne more vložiti gledé bale tožbe v smislu §-a 366. obč. drž. zak.

R. z dné 9. septembra 1892, št. 9182. — G. Z. št. 6 ex 1893.

(Nadsodišče razsodilo je nasprotno, sklicevaje se na § 1233. obč. drž. zak.)

17. Onemu, kateri je izročil možu pri ženitvi doto, ne more mož ugovarjati, da se ni napravil o tem notarski zapis, če zahteva po smrti ženinej vrnitev dote. Tu ne gre namreč za izpolnitev ženitovanske pogodbe, temveč le za vrnitev svote, katero je izročil tožnik možu v zmoti o pravnih določbah (§ 1435. obč. drž. zak.) Dota vrniti se mora torej v smislu §-a 1229. l. c.

R. z dné 28. sept. 1892., št. 10.572. Prz.¹⁾ decembrova štev. ex 1892.

¹⁾ Przegład sąd. i administracyiny.

18. V slučaju §-a 1336. obč. drž. zak. ni treba dokazati v istini nastale škode. Pač se pa mora pri znižanju zahtevanega zneska ozirati na to, da je dokazal toženec, koliko je imel tožitelj v istini škode vsled non vel non rite adimpleti contractus.

R. z dné 19. oktobra 1892., št. 12.153. J. B. št. 4 ex 1892.

19. Čl. 357. trg. zak. je izjema §-ov 355. in 356. ibid. Po njegovem besedilu in smislu moči je le takrat govoriti o fiksnem opravilu, če se ni določil gotov čas ob katerem ali do katerega se mora izvršiti dobava — temveč če se da posneti iz pogodbe same volja pogodnikov, da se po določenem času vršéča se izročitev ne bode smatrala za izpolnitev po pogodbi nastale dolžnosti, — ter da je določeni čas tako spojen z opravilom da obvelja ali poneha ž njim pogodba, — da se ne more več računati po preteklem roku na vsprejem stvari, ki se morajo izročiti. Določba, da se mora izročiti oziroma doposlati blago „koncec novembra meseca“ ni tako določilo dobavnega časa, če ni spojeno z posebnimi drugimi merodajnimi okolnostmi. Uporabljati je tu torej čl. 454. do 356. ne pa čl. 357. trg zak.

R. z dné 13. decembra 1892., št. 14.555. J. B. št. 3 ex 1893.

20. Prošnji finančne prokurateure, naj se dovolj v pravdi zapalostnega érarja proti oporočnemu dediču pto. neveljavnosti oporoke in odškodnine v znesku 19.685 gld. za zavarovanje zneska se ne ugoti, ker pristojna jedino le sodišču soditi o zahtevku érarja. Tu ni uporabljati dvornega dek. z dne 18. aprila 1786. l., št. 577 in 24. oktobra 1806 l., št. 789 z. j. z. Iz določil §-ov 38. in 41. z. z. se da brezdvomno posneti, da se ne sme na zahtevanje upravnih oblastev zastavno-pravno zabeležiti tirjatev, katerih obstoj se mora šele doznati rednim sodnim postopanjem.

O. z dné 8. novembra 1892 l., st. 13.193. G. Z. št. 3 ex 1893. J. M. str. 844.

21. Samo izpodbijalna tožba se more zabeležiti v zemljiškej knjigi po § 46. izpod. zak., ne pa naznanilo izpodbijanja po §-u 33. ibid.

O. z dné 29. novembra 1892, št. 13.852. Z. f. N. št. 2 ex 1893.

22. Tožitelj, ki trdi, da se je sklenila nepogojna pogodba, mora to dokazati. če pravi toženec, da je pogodba pogojna. Pogojna pogodba je nasprotje nepogojnej, torej se ne more reči, da je toženec v tem slučaju pripoznal tožbeno trditev, temveč jo je zanikal.

R. z dné 20. oktobra 1892, št. 9943. G. Z. št. 6 ex 1893.

23. Pismo, v katerem pripozna trgovec poslani saldokonto resničnim in pravilnim, je verodostojna listina, na podlagi katere se more uvesti izvršbeno postopanje.

O. z dné 3. oktobra 1892, št. 12.091. G. Z. št. 6 ex 1893.

„Slovenski Pravniki“ izhajajo 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravniki“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 5 v Gospodski ulici; upravništvo pa na Križevniškem trgu šte. 7.

Naznanilo.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih. I. Obrazci k občnemu sodnemu redu I. zvezek.

Ta knjiga, ki je izšla ravnokar, velja 1 gld. 40 kr., po pošti sprejeta pa 1 gld. 50 kr.

Anton Levec,
c. kr. sodni pristav v Ljubljani.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 števil. 119 državnega zakonika
z dodanim

zvršitvenim propisom

in

drugimi zakoni in ukazi kazenski
postopek zadevajočimi.

I. natis. Izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani.
Natisnila in založila „Národna Tiskarna“.

 Dobiti je v „Národni Tiskarni“ v Ljubljani.
Cena elegantno vezani knjigi za člane društva „Pravnik“ je
2 gld. 50 kr., za nečlane 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

